

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ES ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GVÖRGY

Szerkesztő: P A P D O M O K O S

Előfizetési ár: Egész évre 20 L. Magyarországra: 26 L. Egyes szám ára 3 L. Akik a 20 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferencz-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítói-díj 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztároshoz küldendő Clujra (Kolozsvárra.)

Mi lesz gyermekeink sorsa?

A legtöbb szülőnek bizonyára már most sok gondot és fejtörést okoz, hogy a jövő tanévben miképpen gondoskodják gyermeke taníttatásáról. Különösen pedig a falusi szülő az, akinek ez a nagy kérdés a lelkére nehezedik. A legtöbben ma már valószínűleg úgy gondolkoznak, hogy a négy elemi osztályt végzett gyermeket ne is taníttassák tovább, mert pénzbe is kerül, de másfelől a magyar fiu most úgy is nehezen lehet „úr”, egy-két pályát leszámítva.

Hát annak, aki így gondolkozik, nincs igaza. Igaz, hogy ma már nem áll annyi pálya nyitva fiaink előtt, mint régebben. Ez azonban nem lehet ok arra, hogy gyermekeinket pusztán nemtörődöm-ségből megfosszuk a műveltség legszükségesebb feltételeinek megszerzésétől s ne nyujtsunk módot és alkalmat nekik, hogy legalább annyi ismeretre tegyenek szert, ami ma már a legegyszerűbb emberre nézve is életszükséglet.

De még sok más okból sem szabad fiaink esetleg kiváló tehetségeit könnyelműen elkallódní hagyni. Tartozunk ezzel a szülei lelkiismeretnek, egyházunknak és fajunknak.

Ezt pedig nagyon könnyen elérhetjük a következőképpen: *Küldjük be négy elemi végzett gyermekeinket habozás nélkül főiskoláink valamelyikébe, hogy legalább az alsó négy osztályt végezzék el.*

Ez az életkor (a 10—14. évig) igen alkalmas idő a tanulásra. A gyermekkor minden iránt fogékony élénk érdeklődése ebben az időszakban talán a legelevenebb. S e négy esztendő alatt már sokkal inkább kiviláglik, hogy kinek milyen tehetségei vannak s milyen pályára alkalmas; tovább tanuljon-e vagy hazamenjen. E négy év elég arra is, hogy fiaink megtanulják az állam nyelvét, aminek tudása ma mindenkinek csak hasznára lehet ügyes-bajos dolgainak elintézésében. Nem is hasonlítható össze az a kis haszon, hogy fiainkat már ily fiatalon befogjuk a mezei munkában való segítésre, azzal a nagy haszonnal, ha ezt a négy évet tanulással tölti el. Rövid-

látásu és ridegen önző számítás az, hogy azért a kevés munkáért, amit egy ilyen, még testileg sem fejlett gyermektől, otthon kieroszakolhatunk, megfosszuk őt jövőendő boldogulásának esetleg sokat ígéro lehetőségetől.

Az anyagi áldozat nem is jöhet számításba ebben a kérdésben. Az intézetek a lehető legolcsóbb áron gondoskodnak a növendékek teljes ellátásáról. Nehéz küzdelemmel igyekeznek minden jogos igényt kielégíteni, a szegénysorsuak pedig még a megszabott csekély díjakból is nagy elengedéseket nyerhetnek.

A tanterv ugy gondoskodik, hogy a tanuló a negyedik gimn. osztály bevégezésekor lehetőleg egységes és befejezett ismereti anyagot nyer az életre tartozó minden hasznos ismeretből, amelyeket a mai nehéz, az ember minden erejét és tudását igénybevevó világban már senki sem nélkülözhet, még akkor sem, ha e négy év után visszamegy a szülei házhoz s folytatja apja mesterségét, a földmívelést.

Ettől eltekintve azonban a növendék látóköre és világismerete gyarapodik, felismeri hajlamait és tehetségeit s igyekezni fog megtalálni minden utat s módot, hogy ezeket továbbfejlessze s a lehető legnagyobb tökéletességre vigye. Elmehezt például — hogy mást ne is említsünk — egy ipari szakiskolába, ahol magát jól kiképezve, a megélhetés, sőt a megvagyonosodás lehetőségei nyílnak meg előtte.

Nem üres beszéd és hiu biztatás tehát az, hogy minden unitárius szülő a maga és főleg gyermeke érdekében cselekszik, ha vele a gimnázium négy alsó osztályát elvégezteti. A világ halad s nekünk ettől nem szabad elmaradni, ezt parancsolja a józan ész, de ezt parancsolja fajunk, egyházunk és saját magunk sikeres önfenn-tartásának helyesen felfogott érdeke.

Dr. Varga Béla.

Ürmösi Kálmán emléke.

1863-ban az iskolai év kezdetén egyszerre kerültünk kolozsvári főiskolánk VI.-ik osztályába s itt csakhamar megismerkedve, elválasztottuk egymást minden fogadalom nélkül s minden önző cél nélkül örök barátságra. Lassanként mindjobban simultunk egymáshoz, mind több vonzalmat éreztünk egymás iránt, míg azon vettük észre magunkat, hogy egymás társasága nélkül nem lehetünk el. Egyforma légkörben születünk s nevelkedtünk, kepekenyeren, egyházas irányban indultunk az élet útjára s mindketten vágyat éreztünk a papi pályára, *similis simili gaudet!* Ezen alapult önzetlen szoros barátságunk. Természetének alapvonása a komolyság, lelkiismeretesség és pontosság, tanulmányait kiváló szorgalommal művelte, osztályunkban az elsőséget mindvégig megtartotta s ugy tanárai, mint tanulótársai becsülését méltán kiérdemelte.

A teológián is végig kitarított komoly tanulmányai mellett s tanítványaira is kiváló gondot fordított, miközben a kolozsvári egyházközségben segédkántorságot is folytatott. Papi vizsga után még

három évig kellett papi állás után várnunk s azalatt az akkori szokás szerint köztanítóskodtunk s ő a német nyelv köztanítója lett az alsó osztályokban. Ekkor választották seniornak és segédlelkésznek, mely utóbbi hivatalt nehéz időkben nagyjaink közbecsülésének kiérdemléseivel töltötte be, midőn Uzoni Gábor tragikus halálával a kolozsvári népes gyülekezet másodpap nélkül maradt, minthogy az Uzoni helyébe választott Derzsi József egy évre külföldi egyetemre küldetett. Hogy milyen nemes ambícióval s lelkes odaadással töltötte be ezt a rábizott nagy kötelességet seniori és köztanítói s még priváttanítói pontosan végzett kötelességei mellett, annak legkimagaslóbb bizonyossága nagyevű Jakab Elekünk megnyilatkozása az egyházközség gyűlésében, midőn megtudta, hogy Ürmösi Kálmán tarcsafalvi lelkésznek ki van nevezve: Nem szabad a mi katedránkat megfosztani ettől az embertől, nem szabad őtet eleresztenünk!

Igy alakult ki egy szerény, de szorgalmas és igazi erényekben gazdag ifju lelki élete, hogy valódi munkása legyen az ur szőlőjének s igaz követője az Ur Jézus szent példának, jól felfegyverzett harcosa a köz- és családi életnek egyaránt. Papi pályáját előbb Tarcsafalván, azután Siménfalván s végül Szentgericzen folytatta s végezte mint esperes közelismerésre méltó eredménnyel. Szép és boldog családi életet élt neje elhunytáig. Közelebbi szereplése ismeretes. Emleke legyen áldott!

Kisgyörgy Sándor.

Az iskolai siker érdekében!

Főhatóságunk ez évben az iskolák belső és kapcsolatos külső munkáinak méreteiről fokozottabb tájékozódást akarván szerezni, Régeni Áron és alóliirt tanítókat küldötte ki az eredmények megtekintésére.

A tanítótság általában helyeslő rokonérzéssel fogadta a főhatóság ezirányu intézkedését.

Engemet már régi idő óta foglalkoztat általánosságban az a gondolat, hogy az iskolák munkáinak irányító ellenőrzésére nem a jogász-tanfelügyelők, nem az iskolaszék, vizsgálószek, nevelésügyi bizottságok tanítással nem foglalkozó tagjai kellene sorra járjanak, hanem gyakorló tanítók, akik hasonló és ugyanolyan eseteiknél fogva tapasztalataik alapján a szükséges kibontakozásra vezető irányt is inkább megmutathatják, mint azok, kik ugyanoly foglalkozást nem

ízve, a kifürkészhetetlenséggel határos gyermeki lélek szövevényes alakulataiban nem találhatják el a helyes utat.

A rossz méhész zaklató beavatkozásaival a méheknek legnagyobb ellensége, míg a szakember hozzáértésével munkájuknál sok mindenben előnyösen segítségükre tud lenni.

Éppen azért nem tartom helyénvalónak oly sokszor zavarni, hátráltatni az iskolák munkáját a különböző bizottságok, a tanügyet gyakorlatilag nem művelő s így csak a látszatnak elegendő tagjaival, hanem esztendőnként legtovább kétszer, de szakember látogatása legyen bevezetve.

Nézetem szerint e dologban az volna a helyesebb gyakorlat, hogy évenként más-más egyén lenne kiküldve. Ebben két előnyt látok. Egyik az, hogy így nem lesznek az iskolák egy embernek esetleg nem mindenben helyes irányítására kényszerítve; a másik az, hogy a különböző kartársak sokféle eljárásait végig tapasztalva, rendre mindenki megtanulhatja azokból a neki még szükségeseket, amit otthon saját iskolájában haszonnal értékesíthet a köz javára.

Az az ellenérv, hogy ezáltal alkalmom adódik a tanítók közt az esetleges bosszuvágyból eredő visszaütésre vagy a kölcsönös feldicsérgetésre, nem elég helytálló, mert végeredményben nem a tanítók minősítése, hanem a munkaeredmény fokozása a fontosabb dolog.

Kartársaimhoz barátilag — s nem mint kiküldött — s ólva, kíváncsi közölni a tanításban s más kapcsolatos dolgok körül követhető eljárásokban az eredményhez jutathatás megkönnyítését célzó nézetemet a következőkben:

1. A mai időkben szükséges fokozottabb vallási áhitatra nevelés szempontjából kívánatosnak találnám, hogy az iskolai év megnyitása és bezárása is az évvégi vizsga helyett inkább templomozással végződjenek.

2. Tanítások naponta buzgóságra nevelő ének és imával kezdődjenek.

3. Osztályainkban az eredményesebb haladhatás szemelőtt tartásával ne alkossunk a rendetlen iskolabajlás vagy más okból eredő különböző fokú előmenetel szerinti sok alcsoportot, hanem legtovább kettőt: haladók és maradók csoportját s ezt is csak az első osztályban.

4. Írásnál, olvasásnál, rajzolásnál a helyes test-, kéz- és esz-közök tartására, különösen a megszokásig, nagy gondunk legyen.

5. Írásnál azt az általános főelvet ne engedjük szemelől téveszteni, hogy a felfelé menő vonal vékony és jobbra dülő, a lefelé irányuló balra dülő és vastag a „z” betű szárának kivételével. Betűink az írka vonaláig terjedjenek s azon túl ne haladjanak.

6. Gyermekkel a fekete táblán is írni kell.

7. Kis tanulókkal vonalas táblára írassunk.

8. Rajzolásnál a kellő kézgyakorlat elsajátításáig lehetőleg minél nagyobb méretű ábrákat rajzoltassunk. Kezdetben egy ábra és ne ábracsoportok kerüljenek egy lapra.

(Folytatjuk.)

Patakfalvi Zsigmond, tanító.

TŰZHELY MELLETT.

Miért nincs kalács Molnár kovács asztalán?

(Valóban megesett történet, bizonyságom rá a legatus.)

Ünnep előtti péntek délután árverezték el az egyházközség urdejében megmaradt magfákat. Hétezer s egy pár száz leut kapott az egyház s a kurátor efölötti örömében áldomást indítványozott. Ismerve azonban a Központ rendeletét, mely szerint szeszes italra pénzt utalni nem szabad, így Miklós Sándor kurátor apatársá: id. Márkos rovatott meg az áldomás terhének viselésével, ki nyomban fel is hozott egy veder bort. Tizen lehettek s így ez a veder egyelőre elég. Köztük volt Kocsis a bíró s Molnár kovács, ki arról nevezetes, hogy nem hiába járta meg Amerikát s arról, hogy református s így minden szó nélkül fizeti az unitárius papnak a képét.

Gyermeke nincs s így felesége minden szeretetét egy kis fehér báránkyára pazarolja, melyet figyelmes férje most vett az ünnepekre, melyet azonban levágni nem szabad. Az asszonyka gondosan bezárta a kasba, az ajtóra lakatot tett. A kulcsot mindig magával hordta, hogy amikor kedve jön simogathassa a kezes bárány puha, seelyem gyapját. Tán még szalagot is kötött a nyakára.

De igaz, menjünk csak rendre.

Isznak, isznak az árverezők. Éltetik az egyházat, kurátort, bírót, id. Márkost. Eléggé nem szép, hogy a papról szó nem esett. — Amikor ugy éjféli felé Molnár kovácsot is felköszöntik, nem bírva éhségével kitér belőle az elkeseredés s hosszú, lelógó bajuszát két-felé simítva szemrehányóan szól:

— Jól van jól, de bár egy hagymát adjatok, mert — Isten bizony — nem bírom már a bort éh'gyomorra.

— Helyes, helyes, hagymát a kovácsnak, kiáltja id. Székely György, ki az örökös alapítók 301-ik számát magának foglalta le. Nem több 80 évesnél s azért iszik, nehogy megint tüdőgyuladást kapjon.

— Nem ugy, — szól id. Márkos. — Hanem atyafiak, egyik meg a Molnár kovács bárányát.

— Ugy van, egyik meg a kovács fehér bárányát.

— Emberek mit akarnak, hiszen ismerik a feleségem száját.

— Ah, — így id. Márkos — a feleségeddel igazít a bíró.

Na ki lesz az a két ember, ki ellopja a Molnár kovács fehér bárányát?

Hivatalból kinevezik tolvajoknak az egyháziakat. (Pedig a rosz nyelvek azt mondják, hogy Márkos volt az egyik.) Amikor a tolvajok elindulnak, Molnár kovács is utánuk indul.

— Megyek, hogy ha a feleségem fel talál ébredni, üssön leg-

alább engem s ne kieteket. Körüljárják csendben a kast s szomoruan állapítják meg, hogy be van lakatolva.

— Molnár kovács hozza ki a kulcsot.

— Hallgassatok, hogy menjek én be a feleségemhez. Van a műhelyben elég fejsze, feszítések le a léceket.

Pár perc múlva id. Márkos már a honalja alatt simogatta a a bárányt s elszaladtak vele.

Molnár kovács egy pillanatra magába száll s utána sóhajt.

— S lám csak viszik. No szegény feleségem álmodj szépeket.

Id. Márkos nyomban mozgásba hozza feleségét, menyét, menyecske lányait, s míg a sütéshez az előkészület tart, már hozzák is a megnyuzott bárányt. Molnár kovács most már mint áldomás rendező, ott áll a menyecskék között s diktálja, hány tojást üsse nek belé, mennyi petrezselyemlevelet.

— Az nincs a házunknál.

— Semmi baj, van nálam az ablak alatt, csakhogy a feleségem épen ott alszik s mikor nem vagyok otthon — nem tudom miért, — de nagyon is ébren alszik.

— Ah — szól Márkos, — menjen a bíró, lopjon petrezselymet. — Kocsis ajánlkozott is mindjárt, mikor azonban elindul, Molnár kovács oda szól egyik szomszédjához:

— Menjen csak maga is, nem szeretem mikor a bíró a feleségem ablaka alatt egyedül járkal.

Egy jó negyed óra múlva állít be a bíró kisárgult arccal, a petrezselyem levelet kezében görcsösen szorítva.

— Emberek baj van. Megdobáltak. Ugy hullott a sok göröngy mint az eső. Egy meg is találta a szomszédot.

— Ejnye, hát mi lehetett?, komolykodik a társaság, de legjobban Molnár kovács. (Hm, gondolja magában, vajjon nem a feleségemre lesett valaki s ezeket ott kapva megdobálta? Hanem, nem szólott semmit.) Id. Márkos erősen nyomkodja zsebkendőjét szájába, hogy ki ne törjön hahotája. (Nagy csoda, ha nem ő rendezte a dobálást).

Nó, hanem pont háromkor, ott párolgott az izletes bárány az asztalon, amire a bor még jobban esett, már t. i. a Gellért bora, mert ezt már ő fizette. Gellért szintén arról nevezetes, hogy tul járt a tengereken s hogy református s így az unitárius papnak majdnem a legjobb fakepét hozta, ezzel a megjegyzéssel:

* — Ezt nézze meg a tiszteletes ur, a reformátusok így rakják meg a szekeret.

Négy órakor a társaság elbucsuzott egymástól. Mindenik nagyon vig volt, csak Molnár kovácson látszott némi zavar:

— Emberek, kísérjetez haza.

Ünnep szombatján az asszonyok falun korán ébrednek. A kalácsgasztás, lepénysütés friss menyecskét kíván.

Molnár kovácsné is kiugrik az ágyból, egy pillantást vet ura

ágyára, megnyugodva mosolyog, mert csak haza jött a lelkem a rendes időben. Lábujjhegyen járva szépen veszi a kulcsot — még egész sötét volt — s megy a kas felé. Szegény kis báránka éhes lehet már. Nyitja a lakatot, hívogatja a bárányt, de az nem mozdul. Körüljárja a kast, meglátja a lefeszített léceket, azonnal megérti a valót s keserves sírásba tör ki. Azután ráront az inasokra:

— Keljetek fel hamar, a bárány nincs a kasban.

Az inasok felugrálnak s csakhamar a falu összes kertjeit be-szaladják. Legelől mindenütt az asszony, sirva, lármázva, veszekedve, méregtől reszketve:

— Nő még ilyen dolog se történt Dombán, hogy bárányt loptanak.

Kivilágosodott egészen, de tudja is már az egész falu, hogy Molnár kovácsné fehér bárányát ellopták. — A bíró épen most megy hazafelé. Ujjasába nyakig be van gombolózva.

— Bíró ur, kedves bíró ur. Bíró ur nem hallja, ellopták az éjjel a bárányomat. Bíró ur . . .

— Ugyan Molnárné lelkem, hagyjon nekem békét. Egész éjjel a község s az egyház dolgában járok s most a bárányával kínoz. Jó, hogy nem lopták el a petrezselymét is. Jöjjön az irodára, ha panasza van.

— Nem megyek biz'én, hanem igen a csendőrségre.

Berohan házába s egész kiméletlenül rázni kezdi urát:

— György, Gyuri, ellopták a bárányt.

— Ugyan, hagyj békét nekem . . .

— Hogy hagynék? Kelj fel, menj a csendőrségre. A bíróval hiába beszéllek, meg se akar hallgatni.

— Bíróval? Éljen a bíró . . .

— Mi? Kelj fel hamar, hiszen már nyolc óra. Na egy-kettő.

— Kérlek drága, miért csapsz olyan lármát? Székely Samu-nak két lovát lopták el s másnap mégis jót ivott egyet, hát egy bárányért tán nem forogtad fel az egész falut.

— Miért nem lopták hát el inkább a szürkédet, miért a bárányomat.

— Édes feleségem, ejnye nő hagyjad, a bárányt az éjjel megettük.

— Ugy? . . . Többet nem tudott szólni, hanem mérges tekinteteket vetett ura felé, ki bünbánóan ül ágyán s nagy bajusza alatt mormogta:

— Ne perelj édes jó feleség, mert hát volt, nincs, azok az éhezett végrehajtók elhajták a szegény kicsi bárányt. Isten nyugtassa meg s adjon neked kettőt helyette.

Molnár kovács házát ünnep első napján sokan keresték fel, jót kívánva neki s élete párjának.

— Köszönöm jó emberek, köszönöm. Nő igyunk egy pohár pálinkát. Feleség lelkem egy falat kalácsot . . .

— Mit? . . . Nő várj, adok én neked kalácsot. Kiszalad az asszony s pár perc mulva hozza a kovászba felejtett tésztát, oda-dobja az ura elé:

— Ki tudott volna dagasztani, mikor egész reggel a bárány után szaladtam. Ha kellett a bárány husa, itt az elkölt tészta egye meg akinek kell.

Igy történt, hogy Molnár kovács asztalán ünnep első napján nem volt fehér kalács, azonban volt egy rakás tüzes istennyila a fején. Bizonyoságom a legatus.

Ütő Lajos.

NŐK VILÁGA.

A homoródalmási D. F. Nőegylet, az évek óta megszokott módon folytatta téli munkásságát. Vasárnap estéenként, élénken látogatott estélyeket rendeztünk, melyeket mindig egyházi énekkel és Ajtay János lelkész imájával kezdtünk; aztán iskolás gyermekek szavaltak, mi magunk és Péterfi Áron ny. rektorunk s Barra Sándor jegyző felolvastak ismeretterjesztő, erkölcsnemesítő és mulattató cikkeket. E tél folyamán választottuk jegyzőnek Barra Sándorné Györfi Polikszénát. Márc. 18-ikán osztottuk ki a közösen termelt zöldség magvakat és most tavasszal újból megtettük a termeléshez szükséges munkákat. — Községünkben a D. F. Egylet is rendezett igen szép estélyeket; különösen jó volt az, melyen Petőfi Sándor halhatatlan költőnkéről emlékeztünk, s melyet Kis Béla áll. tanítónk tett valóban értékesse magas nivóju Petőfi szavalataival. — Az ifj. egylet is rendezett egy jól sikerült színelőadást és táncmulatságot Vajda Antal ig.-tanító vezetésével s egy ilyet mi is a Nőegylet keretében tervezünk husvét ünnepére, de az alelnökünket ért sulyos gyász miatt — mely egész községünknek is gyásza — ez elmaradt. Egyletünknek van 176 tagja. Homoródalmás, 1923. évi április hó 23-án. *Ajtay Jánosné* elnök. *Péterfy Áronné* alelnöknő, *Barra Sándorné* jegyző.

Nők az elnöki székbén. Bizonyos, hogy a mi társadalmi életünknek szint és melegséget a nők adnak. A vallásos buzgóság a női kedély tüzhelyénél jó forrásba. A gyermek vallása az anyai szívből kapja az első táplálékot. A nő ma már nagyobb körökben is szerepel, sőt igen gyakran vezet. Az angol unitáriusok konferenciáján (a mi zsinatunk) Manchesterben egyik gyűlés elnöke Partingeorné asszony volt, a ki arról nevezetes, hogy Gloscop város polgármestere. A tudósítás szerint bebizonyította, hogy az ügyvitelhez és vezetéshez jól ért.

Egy öt éves kis fiu szemléltetett egy modern nőt, a ki keményen fujta a füstöt mamája felé, akinek vendége volt. Az uri nők szoktak dohányozni? — kérdezte a fiu. Én uri nő vagyok s én dohányozok — kedves Lacika. A kis fiu rögtön válaszolt: Oh én igazi urinőt értettem. Egyik *angol lap* közlése.

Ha van hited, mutasd meg cselekedeteddel!

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Püspöki vizsgálatok tartását határozta a főt. püspök ur beadványa alapján az E. K. Tanács és megbizta dr. Boros György főjegyző afiát, mint hivatalból a püspök helyettesét. Első ilyen vizsgálat az aranyostordai körben június utolsó részében lesz. A főjegyző a körü gyűlésen június 28-án Járában prédikálni fog.

Dr. Tóth György eltávozott Kolozsvárról, el a hazából. Nehéz szívvel tette, mert még bucsut sem vett, pedig legújabb munkakörében, az egyházi referensi állásban olyan munkát végzett, melyért meleg és hálás kézszerítésre kötelezett mindenkit. Dr. Tóth György néhány rövid év alatt az unitárius egyház törvényei és jogforrásai kiadásával nemcsak elévülhetetlen érdemeket szerzett, hanem az egyházat gazdaggá, a közigazgatást egységessé tette. Meglepő volt az a vasszorgalom, az a legyőzhetetlen erőforrás, mellyel rendelkezett. Őszinte sajnálattal gondolunk eltávozására.

Killyéni Endre a háromszéki egyházkör felügyelő-gondnoka május hó 16-án életének 71. évében váratlanul elhunyt Sepsiszentgyörgyön. Egész életében a munka, szorgalom és az ügybuzgóság irányította. Mint polgári iskolai igazgató Brassóban és Hosszufaluban is nagy szolgálatot tett a brassói egyházközség szervezése és fölvirágoztatása érdekében. Kitünő pedagógus és elsődrendű kormányos volt. Egyházunk erős oszlopos tagját veszítette el.

A távollevők gondozását csak úgy lehet sikerrel végezni, ha tudjuk, hol laknak és mivel foglalkoznak. Lelkészeink hivatalos felszólítást kaptak a távollevők bejelentésére, de eddig még kevés érkezett be. Szülők és ismerősök nagy szolgálatot tesznek, ha egy levelezőlapon tudatják szerkesztőségünket.

Elhunytak. Ifj. Kovács Sándorné Spaller Anna okl. tanítónő 40 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt Zilahon. Három kis gyermek, férje, apósa Kovács Sándor ny. ténfelügyelő és népes rokonság gyászolja az áldott jószívű asszonyt.

A konfirmálás egyházközségeinkben mind nagyobb gonddal és disszel történik évről-évre. A templomot az ifjak virággal ékesítik föl, de ők a legszebb ékesség. A szülő, rokon és a gyülekezet ünnepnek tekinti és megtölti a templomot, figyelemmel hallgatja a feleleteket és meghatva a szép egyházi éneket s a gyermeki ajakról elzengő imádságot. Kolozsvárt áldozócsütörtök reggelén 55 ifjut konfirmált Ürmösi Károly esperes. Sokan vidékről jött főiskolai tanulók. A konfirmáló ifjak mindannyian írásban kötelezték magukat a D. F. E. ifjusági körébe való belépésre.

Az Unitárius Közlönyre a második félfévre előfizetést nyitunk. Tíz leuért bárhová megküldjük a lapot.

Örömmel tapasztaltuk, hogy a D. F. E. konfirmációi emlékkönyvét lelkészeink kiosztják a konfirmáló ifjaknak. Örök emlék. Még mindig van egy pár olyan egyházközség, ahol nem látták.

Lelkész atyánkfiait kéri a D. F. E., sziveskedjenek lehetővé tenni a konfirmációi emlékkönyv *uj kiadását* megrendeléseikkel. Szivesen veszünk módosító észrevételeket is.

Ujabb D. F. E. alakulások. *Magyarszováti* egyházközségünkben biztató jelenségek között alakult meg a múlt hó 29-én a Dávid Ferenc-Egylet, lapunk főszerkesztője, dr. Boros György egyházker. főjegyző és Ürmösi Károly kolozsdobokaköri esperes személyes részvételével, kik az évi esperesi vizsgálatnál kapcsolatban az egyházközségbe kiszállván, az uj és tágas felekezeti iskola helyiségében két vallásos estét tartottak a hívek szépszámu érdeklődése mellett. Ezen összejöveteleken a főjegyző ur mindkét alkalommal érdekes és népszerű szabadelőadást tartott, mellyel a hallgatóság figyelmét mindvégig lekötve, meggyőzte őket a valláserkölcsi alapon való szervezkedés és tömörülés szükség voltáról, melynek hatása alatt s az esperesi buzdító beszéd következtében a közönség egyhangu lelkesedéssel mondotta ki a Dávid Ferenc-Egylet megalakítását, melynek elnökévé megválasztották Mózes Károly gyógyszerész fiát, minden egyházi és kulturális ügy lelkes pártfogóját, kinek agilitása biztos alap az uj egyesület jövő fejlődéséhez. Titkár lett a helybeli lelkész, jegyző a kántortanító, pénztárnok az egyh. községi gondnok. Ezenkívül megalakított a választmány is 12 taggal azok közül, kik az elmúlt télen rendezett vallásos estéket a legnagyobb buzgósággal látogatták. Szép reményekkel nézünk az uj egyesület missziója elé; köszönet és elismerés illeti azokat, kik annak megalakulását lelkesen támogatták s személyes jelenlétükkel a megvalósítás pontjára juttatták.

Dávid F.-estély M.-szováton. A M.-szováton nemrég alakult D. F. E. ez év máj. 21-én (pünkösd másodnapján) este 9 órakor a felekezeti iskola termében műsoros estélyt rendezett. Az estélyen szépszámu közönség jelent meg. A műsor a következő volt: Elnöki megnyitó, tartotta Mózes Károly; az ifjúsági dalárda énekelt az angol himnuszt; szavalt Kelemen Lajos; hegedűszólót játszott Ürmösi Jenő; egy falusi legény és leány, Bodor Marci és Máriskó szavalatot mondtak; kuruc-dalokat játszott hegedün Ürmösi Jenő; humoros verset szavalt Binder Berci; monológot adott elő Kóri József; magyar nótákat énekelt az ifjúsági dalárda. A szép és terjedelmes műsor után tánc volt. Az estély ugy anyagilag, mint erkölcsileg igen jól sikerült. Dicséretére válik az ifju egyletnek, buzdítsa őket e siker még többre. *Ü. J.*

A kissolymosi D. F. E. első ünnepi összejövetelét április hó 15-én, vasárnap délután a templomban tartotta meg s tett bizonyosságot életrevalóságáról. Az ünnepélyt Lőrinczi Domokos lelkész alkalmi beszéde nyitotta meg, vázolván a munka nagyságát s a munkások kevés számát s felhívta a gyülekezetet a szent és nemes ügy

pártolására. Zsakó Gyula kántor énekszámai, Zsakó Gyuláné és Danka Ilona lelkes szavatai egészítették ki az ünnepélyt s szereztek kellemes perceket a szépszámu közönségnek. Egyletünk elhatározta, hogy a jóltevők ünnepét pünkösd másodnapján délelőtt tartja meg. Elhatározását meg is valósította, azonban ezt megelőzőleg már áldozócsüörtökön megkezdte az ősök szellemének az áldozást, amikor 33 konfirmált növendék által összegyűjtött és feldíszített koszorúkkal, melyek délelőtt a templomot ékesítették, a délutáni templomozás után lelkész és kántor vezetése mellett kivonultak a község nagyjai és kicsinyeitől kísérve „Csonkaháza“ nevű temetőbe és ott halhatatlan emlékü Augustinovics Pál nagy alapítványozónk sírját lelkész emlékbeszéde után megkoszorúzták, koszorut tettek Kovács Mihály volt esperes és Nagy Sándor volt lelkész sírjára is. Az ünnepélyt „Te benned bízunk“ ének zárta be. Augustinovics Pál sírjának megkoszorúzása az egész községben mégjobban felébresztette az érdeklődést a jóltevők ünnepélye iránt s így nem csoda, ha szép, nagy templomunk egészen megtelt hallgatósággal. Ünnepélyünk a következő program szerint folyt le: Gyülekezeti ének után lelkész alkalmi imája s beszéde következett, melyben megemlékezett egyetemes egyházunk szellemi és anyagi jóltevőiről, a szellemiek közül kiemelve Dávid Ferencet, az anyagi jóltevők közül Augustinovics Pál emlékét újította fel behatóbban és megemlékezett az egyházközség jóltevőiről általánosságban. Egyházi beszéd után a kántor lépett az urasztalához, ki szintén lelkes beszédben hódolt Dávid Ferenc szellemének, fejtegetve ügyesen, hogy miért nevezték róla egyletünket s aztán lelkesen tárgyalta az egylet célját, munkakörét s felhívta a még be nem lépett jelenlevőket a belépésre. E programszerű beszéd után „Dávid Ferenc emlékezete“ című költeményeket Murányi Farkas Sándortól, Rédiger Gézától, Kádár Lajostól szavalták nagy hatással el Fekete Piroska nagysolymosi lelkészünk leánya, Danka Ilona és Lőrinczi Mózes. A szép és megható ünnepélyt lelkész szavai után ének zárta be.

A *pipei ifjusági D. F. E.* a szásznádasi szórvány-egyházközségben a községháza nagytermében folyó évi április hó 15-én bált rendezett a hadi özvegyek és árvák segélyezésére a következő műsorral: Felolvasás „A föld és népei“-ről, tartotta Sebe Ferenc unit. lelkész; „Muszka völégény“ egyfelvonásos népszimnű, előadták a szásznádasi magyarság ifjai, kik a pipei D. F. E. tagjai; „Sehova“ Kiss Józseftől, szavalta Sebe Ferenc unit. lelkész; „Elégedetlenek“, dialog, előadták Jakab György jegyző és Mezey Katinka urleány. A műsor után a vidéki intelligens szász, román és magyar családokból álló társaság jó zene mellett reggelig mulatott. *Jelenvolt.*

A *sinfalvi* új Dávid Ferenc Egylet tudósítása tévedésből a jövő számra maradt.

Az Unitárius Irodalmi Társaság május hó 12-én tartott gyűlését Sepsiszentgyörgyön a ref. kollégium termében igen szépszámu közönség előtt nyitotta meg dr. Ferenczy Géza főgondnok ur, a Társaság igazgatója, rámutatván arra, hogy milyen értékek mű-

velésén fáradozunk vándorgyűléseinkkel. Nagyhatású melodramát szavalt József Kálmánné urnó, énekelt a sepsiszentgyörgyi dalárda, szabadelőadást tartott „Az emberiség egyetemes értékeiről“ dr. Kiss Elek, felolvasott „Mindenre sor kerül“ címen Gyallay Domokos; szavalt József Domokos. A gyűlést követő társasvacsorán barátságos megbeszélésen voltak. — Árkoson május 13-án az I. T. gyűlése a templomban volt, hol Biró István imája után a tele padsorok előtt a lendületes elnöki megnyitót szintén karének, szavalat, zene, felolvasás és szabadelőadás követte. Régeni Áron vezetése mellett énekelt az unitárius dalárda; majd Végh Beniamin vezetése mellett zenével kísérte az ifjúsági zenekar a Régeni Piroska kedves énekét. Felolvasott „Lecke, amelyet nem lehet elfeledni“ címen Gyallay Domokos; szabadelőadást tartott „Az egyén értékének megszületéséről és földatáról“ dr. Kiss Elek és szavalt Balogh József és Végh Katinka. Este a községházán az iskolás gyermekek kedves tündérmesét játszottak el s szerepelt a zenekar is. *Jelenvolt.*

Emlékeztető. Emlékeztetem volt tanulóársaimat, kikkel az unitáriusok kolozsvári főiskolájában 1873. évi június hó 29-én együtt tettünk érettségi vizsgálatot, hogy 50 éves jubiláris találkozónk lesz. Sziveskedjenek velem tudatni, hogy 1923. évi június hó 29-én déli előtt 10 órakor Kolozsvárt, az unitárius kollégiumban megfognak-e jelenni? Esetleg akadályoztatásukat közölgék. Baráti üdvözléssel: *Kövendi Nagy Miklós* ny. tanár, Cluj-Kolozsvár, Ferdinánd-ut 101.

A jogügyi bizottság elnöki helyére az E. K. Tanács dr. Várady Aurél aát kérte föl.

Az Unitárius Szószék folyó évi első száma Ürmösi József szerkesztésében megjelent. Kiss Sándor, Sófalvi Domokos, Benedek Gábor, Balázs Ferenc, Bálint Ödön, Kovács Lajos, Székely Tihamér látták el értékes beszédekkel.

Aki a D. F. E.-nek tagja, jelét adja annak, hogy jó unitárius és haladni szeret. Hála a buzgó vezetőknek, immár kevés olyan unitárius egyházközség van, ahol a Dávid Ferenc lobogóját ne lengetné a szél.

Felhívás a kolozsvári unitárius ifjakhoz. A kolozsvári unitárius lelkészi hivatal ezuton is felhívja a konfirmáción már tul levő unitárius ifjainkat, fiukat és leányokat, hogy a D. F. ifjúsági egyletbe való belépés céljából az unitárius lelkészi hivatalban (Calea Victoriei, v. Kossuth Lajos-u. 9.) mielőbb jelentkezzenek. E tekintetben a szülők támogatását is kéri a lelkészi hivatal. *Ürmösi Károly* esperes-lelkész.

Dr. Tóth György kérelme. Az Unitárius Egyház Törvényeinek Gyűjteménye című munkára az előfizetések és begyűjtött összegek Móricz Márton irodafőtiszt ur kezéhez lesznek küldendőek (unitárius kollégium). Hálásan köszöni mindazoknak a buzgó fáradozását, akik a nagy költséggel kiadott munkák terjesztését szivesen vállalták és továbbra is készségesen igyekeznek minél szélesebb körben terjeszteni.

A vak fiu, Csipkés Sándor, lapunk főszerkesztőjét névnapja alkalmából egy kedves és hálálkodó levélben köszöntötte, amit azért írunk ide, mivel a hála mindazoknak szól, akik őt szives adományaikkal segítéyzik.

Milton, a nagy angol költő, unitárius volt. Ő írta: Az izraeliták a törvény és a próféák alatt mindig azt értették, hogy Isten Egy, kivülé más Isten nincsen s még kevésbé v le egyenlő . . . Ha az újtestamentumhoz megyünk, azt találjuk, hogy annak tanúsága nem kevésbé világos . . ., azt mondja ez is, hogy a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja Egy Isten. Ami engem illet, én csak a szent-irással tartok; nem követek semmi más eretnekséget vagy szektát. Ha tehát az Atya a Krisztus Istene és ő kell legyen a mi Istenünk is, nem lehet több Isten, hanem csak egy és nem lehet Isten az Atyán kívül. (K. S.)

A prédikálásról Hale (Hél) Eduard híres szónok a saját tapasztalatából mondotta el a következő történetet: Fiatal koromban váratlanul Putnam helyett prédikáltam a bostoni első templomban. Mint rendesen, akkor is népes gyülekezet volt együtt, akik azért jöttek, hogy Putnamot hallgassák. Ez nem nagyon lelkesített. Egy igen jó barátom egy héttel később így szól hozzám: „Eduard, egy nő emlegette, hogy te prédikáltál. Azt mondotta, hogy elég jó volt, de úgy látszott, mintha temagad nem sokat törődnél azzal, amit mondasz.“ Nem tudom, ki volt az a nő, de ma, egy félszázad elmúltával megköszönöm neki ezt a bírálatát. Ezerszer jutott eszembe, mert azt jelentette, hogy ha csak valami nagyon fontos mondani-valóm nincsen, a szószékre ne lépjek. (K. S.)

Egy kis cserkész fiutól kérdezte a tanító: No Jancsi, hát ma tetté-e valami jót. Oh igen — felelt a fiu, — megmentettem a kanárinkat. Hát hogy mentetted meg? — Agyonütöttem a macskát.

Nyugtázás. Az egyikt pénztárába ez év március hó 18-tól április hó 18-ig tagsági és előfizetői díjat fizettek: Kiss Károly, Bodor Ferencz Vargyas; Benczédi Pál H.-Ujfalu; Benedek Sándor Lökod; Szatmári Ferenc Abásfalva; Gálffy Dénes H.-Jánosfalva; Pálffy Géza Karácsonfalva; dr. Balogh György (40 L), Derzsi Domokos, Varga Dénes, Nagy Balázs, Lőrincy Dénes Torda; Árkosi Tamás Sinfalva; Székely Sándor Kolozsvár; Árkosi Katica, Szentgyörgyi Aladár, Pálfi Zsigmond, Gálffy András A.-Szentmihály; Farczádi Sándor Beszterce; Unitárius egyházközségek: Böződujfalu, Kőrispatak, FirtosváraIja, Firtosmartonos, Csehétfalva, Tarcsafalva, Tordátfalva, Székelyszentmihály, Kadács, Székelyszentmiklós, Medesér, Kede, Gagy, Szentábrahám, Csekefalva, Székelykeresztur, A.-Boldogfalva, Fiátfalva, Ujszékely, Nagysolymos, M.-Zsákod, Pipe, Bordos, Sárd; Kovács Gyuláné, ifj. Szén Jánosné, ifj. Kallós Jánosné, Kallós T. Józsefné, Marczí Ilona, Szén Sándorné, Kallós Tamásné, Máthé Józsefné, Tamás Mihályné, ifj. Ferkó Ferencné, Tóth Józsefné, Szén Mihályné, ifj. Kallós Istvánné, Baga Sándorné, Ferkó Bori, ifj. Baga Jánosné, Szén Mihályné Ielkészné Datk; Dimén Gergely Vargyas,

Imre Zsigmondné Kibéd, Székely Mózesné Felsőrákos, Hajós József Barót, Fülöp Mózes Kide, Kun János Kolozsvár, Gyulai Béla Magyarléta, özv. Botár Istvánné Torockó. — Alapítói cíjban fizettek: Ifj. Fűrész János Nagyajta, id. Székely György, Székely János Gábris, Nagy János Jánosé, Szabó János Jánosé, Márkos György Dombó, Fogarasi Gézáne Torda, Barla Dezső Marosludas 100—100 leut, dr. Szász Jenő Zilah 200 leut. — Kolozsvár, 1923. évi április hó 18-án. *Gálfi Lőrinc* pénztárnok.

Hivatalos közlemények.

XXXVI. Szám: 761—1923. *Köirrat* esperes, lelkész afiaihoz, gimnáziumi igazgatóságokhoz és iskolaszékekhez. Végrehajtás végett közlöm a vallásügyi miniszterium 21476. számú következő iratát: „Püspök Ur! Tisztelettel felkérjük, sziveskedjék intézkedni, hogy a fennhatósága alatti egyházi hatóságok az állami és községi román hatóságokhoz intézett levelezéseikben használják a hatóságok, községek és városok román elnevezését. Erre az intézkedésre a Belügy-miniszter Ur 24273. számú irata szólít föl, rámutatva, hogy egyes egyházi hatóságok még ma sem élnek a román elnevezésekkel. *Bradisteanu* s. k. miniszter helyett.” Kolozsvár, 1923. május 17-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXVII. Szám: 716—1923. *Hirdetés.* A székelykereszturi főgimnázium igazgatósága Barkóczy Béla Ernő részére, aki 1903. jan. 20-án Odorheiu (Székelyudvarhelyen) született és róm. kath. vallásu, 1916—17. isk. év végén nyert, állítólag elveszett *második* (II.) oszt. eredeti bizonyítványa helyett 223—1923. szám alatt április 30-án másodlatot állított ki, minélfogva az eredeti bizonyítványt érvénytelennek nyilvánítjuk. Kolozsvár, 1923. május 4-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXVIII. Szám: 847—1923. *Hirdetés.* A székelykereszturi főgimnázium igazgatósága Keresztes Kálmán tanulónak, aki 1903. február 24-én Mugeni (Bögöz) községben, Udvarhely vármegyében született és református vallásu, 1916—17. isk. évről szóló s állítólag elveszett eredeti II. oszt. bizonyítványa helyett 249—1923. szám alatt 1923. május 18-án másodlatot állított ki, minek folytán az eredeti bizonyítványt hatálytalannak nyilvánítjuk. Kolozsvárt, 1923. május 21-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XXXIX. Szám: 1941—1922. *Köirrat* az Ó-Románia területén lakó hivek gondozása tárgyában. Az 1922. évi U. K. 11. számában

XXIX. sorszám alatt közzétett körirat általánosságban csak „az unitárius vallásu hívek“ megjelölést használta. Fölvetett kérdés folytán összes lelkész afiait felhivom, hogy nemcsak a *véglegesen letelepedett* hitrokonok nevét és pontos lakcímét (utca, házsám, emelet) kell közölni, hanem a kenyérkereset céljából ott lakó hívek is bejelentendők. A katonák szintén bejelentendők a pontos cím közlése mellett. Ez utóbbiak lelki gondozása is fontos; különösen ha egy helyen sokan vannak katonai szolgálat alatt. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 1-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XL. Szám: 706—1923. *Körirat* az iskolaszékekhez. A közoktatásügyi miniszter 26612—1923. számú rendelete folytán felhivom az iskolaszékeket, hogy a jövő iskolai évben csak közoktatásügyi miniszterium vagy vezérigazgatóság által engedélyezett tankönyveket használtassanak elemi iskoláinkban, mert enélkül a miniszterium nem engedi meg az iskola működését. Figyelmükbe ajánlom a Minerva r.-t. kolozsvári könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent következő tankönyveket:

Fejes—Felméry—Dócziné: Uj ABC. A jelképes írvaolvasó és fonomimikai módszereket egyesítő abéce és olvasókönyv az elemi népiskolák I. oszt. számára (eng. 18706—1921.) ára 12 leu.

Fejes—Felméry—Dócziné: Vezérkönyv az uj ABC-hez ára 3 leu.

Péter—Tóth—Mezei: Olvasókönyv a magyar népiskolák II. o. számára (eng. 26311—1921.) ára 11 leu.

Péter—Tóth—Mezei: Magyar olvasókönyv a magyarnyelvű népiskolák III. o. számára, az uj tanítási terv alapján átdolgozta dr. Mezei Mihály (eng. 20054—1922.) ára 13 leu.

Péter—Tóth—Mezei: Magyar olvasókönyv magyarnyelvű népiskolák IV. o. számára. Az uj tanítási terv alapján átdolgozta dr. Mezei Mihály (eng. 13051—1922.) ára 14 leu.

Szilágyi Márton: Cluj-Kolozsvár és Cojocna-Kolozs vármegye földrajza (eng. 39370—1921.) ára 10 leu.

Szilágyi Márton: Földrajz a magyar elemi iskolák III. és IV. o. számára (eng. 13207—1922.) ára 10 leu.

Torday Lajos: Számolókönyv a magyar tannyelvű elemi iskolák II. o. számára (eng. 28549—1922.) ára 10 leu.

Torday Lajos: Számolókönyv a magyar tannyelvű elemi iskolák III. o. számára (eng. 27695—1922.) ára 10 leu.

A hittan az eddig használatban volt tankönyvekből tanítandó. Kolozsvárt, 1923. május hó 1-én. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLI. Szám: 789—1923. *Körirat* esperes és lelkész afiai

Felhivom lelkész fiait, hogy a jövőben minden olyan fizetésről, melyet az egyházi közpénztár az egyházközség részére teljesít, olyan nyugtát küldjenek, mely a lelkész és gondnok aláírásával és az egyházközség pecsétjével el van látva. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 23-án. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLII. Szám: 801—1923. eln. *Pályázati hirdetés.* A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa nevében pályázatot hirdetek a titkári állásra. A szervezeti törvény vonatkozó fejezete szerint, hol a titkár kötelességei is elő vannak írva, az állásra pályázhatnak jogi, tanári vagy lelkézi pályára képesített egyének. Fizetése egyelőre az állam által az egyházi titkár címén utalt javadalmazás, ami a legutóbbi október-márciusi állapot szerint kitesz havonta: alapfizetésben 1550, drágasági segélyben 400, drágasági segélypótlékban 600 leut, családi segélyben az állami tisztviselőkre megállapított kulcs szerint a gyermekek számához képest 100—150 vagy 250 leut s végül lakáspénzben a családi állapot szerint az alapfizetés 20, 25 vagy 30 $\frac{1}{10}$ -át. A pályázatok megfelelően felszerelve hozzám adandók be augusztus hó 5-ig. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 26-án. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLIII. Szám: 807—1923. eln. *Körirat* esperes és lelkész afiaihoz az idei Főtanács előkészítése tárgyában. Értesitem Tisztelendőségemet, hogy az E. K. T. a folyó évi Főtanács ülésének idejét szeptember hó 2. és következő napjaira tűzte ki és elrendelte, hogy az egyházkörök jelentéseiket július hó 15-ig terjesszék fel az E. K. T.-hoz. Felhivom ennél fogva lelkész fiait, hogy az E. Főtanács elé tartozó összes jelentéseket pontosan kiállítva terjesszék be az esperesi hivatalokhoz oly időben, hogy azok a körüli gyűléseken feldolgozva, a fenti határnapig az E. K. Tanácshoz felérkezhessenek. Az egyes kérdésekben a nemleges jelentések is megteendők, nehogy előforduljon az a sajnálatos és fegyelmit maga után vonó eset, hogy egyes egyházközségekből, sőt körökből bizonyos tárgyú jelentéseket E. Főtanács nélkülözzön. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 26-án. *Ferencz József* unitárius püspök.

XLIV. Szám: 862—1923. eln. *Körirat* valamennyi esperes, lelkész, tanító fiainak, kollégiumi és főgimn. igazgatóságainak a „Magyar Nép“ könyvtára tárgyában. Értesitem, hogy a „Magyar Nép“ könyvtárának első köteteként dr. Rajka László tanár által összeállított szavalókönyv Kolozsvárt, a Minerva kiadásában megjelent. Ára 6 leu. Felhivom lelkész, tanár, tanító fiait figyelmét e megjelent s hézagot pótló műnek a szíves terjesztésére. Kolozsvárt, 1923. évi május hó 26-án. *Ferencz József* unitárius püspök.